

УДК 657.1.04.14:636.5

ЗАБОЛОТНИЙ В.С., канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

РЕФОРМУВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ У ПТАХІВНИЧІЙ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Стаття присвячена проблемам організації бухгалтерського обліку на підприємствах птахівничої галузі. Наведена аналітична оцінка існуючої на українських підприємствах системи обліково-аналітичного забезпечення управління процесом виробництва продукції птахівництва в умовах глобалізації та надано пропозиції щодо підвищення її ефективності. Здійснено оцінку організації системи бухгалтерського обліку на птахопереробних підприємствах. Особливу увагу приділено прийнятому на українських підприємствах порядку документування процесу виробництва продукції м'ясного птахівництва на всіх стадіях технологічного циклу. Автором запропоновано шляхи вдосконалення первинного обліку процесу виробництва продукції птахівництва шляхом додання до документів інформації про якість продукції за категоріями, що дозволить ефективніше її обліковувати.

Ключові слова: птахівництво, глобалізація, конкурентоспроможність, обліково-аналітичне забезпечення, організація бухгалтерського обліку, документування.

Постановка проблеми. Пріоритетним напрямом економічної політики будь-якої держави є вирішення завдань продовольчої безпеки населення. Основоположну роль при цьому виконує агропромисловий комплекс. Виробництво сільськогосподарської продукції завжди було ключовим напрямом розвитку народного господарства України, що пов'язано з природно-кліматичними умовами нашої країни. Тому історично склалося, що Україна має потужний агропромисловий потенціал. Однак, слід зазначити, що ринок агропродовольчої продукції в Україні на сучасному етапі є досить нестабільним, на що впливає як складна політико-економічна ситуація в країні в цілому, так і в агропромисловому комплексі зокрема. Крім того, відмітимо, що посилення глобалізаційних процесів в Європі та світі значною мірою впливає на вітчизняний агропродовольчий ринок. Особливо гостро ці питання стоять у галузі птахівництва. Глобалізаційні процеси в світовій економіці разом з недосконалістю системи обліково-аналітичного забезпечення управління процесом виробництва на українських підприємствах призвели до зростання конкуренції на вітчизняному ринку продукції птахівництва та зниження конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників.

В таких умовах постає гостра необхідність підвищення конкурентоспроможності українських товаровиробників продукції, що досліджується, а це в свою чергу не можливе без вдосконалення існуючої системи обліково-аналітичного забезпечення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивченням і розвитком теорії та практики організації бухгалтерського обліку виробництва агропродовольчої продукції займалися ряд науковців, серед яких: Ф.Ф. Бутинець, М.Д. Ганаба, О.Д. Гудзинський, Н.С. Золотарьова, Г.Г. Кірейцев, О.Ф. Кирилюк, І.М. Ліфіц, Р.А. Фатхутдинов, В.К. Савчук та інші вчені. Однак, в їх працях не повною мірою розкриті проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління виробництвом продукції м'ясного птахівництва.

Мета дослідження – розробка основних шляхів вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління виробництвом продукції птахівництва.

Матеріал та методи дослідження. В процесі наукового дослідження використовували матеріали Державної служби статистики України, асоціації «Союз птахівників України», праці вітчизняних та зарубіжних вчених в галузі бухгалтерського обліку, а також інформацію підприємств птахівничої галузі. Застосовували такі методи: абстрактно-логічний, порівняння, монографічний та інші.

Результати дослідження та їх обговорення. В сучасних умовах розвитку ринкових відносин як в Україні, так і світі зростають вимоги до обліково-аналітичного забезпечення процесів управління як підприємствами в цілому, так і конкурентоспроможністю продукції зокрема.

Розвиток ринкової економіки в Україні, вихід вітчизняних товаровиробників на світовий ринок, поглиблення інтенсивності конкурентних відносин як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках, приводить до підвищення вимог до конкурентоспроможності продукції, що в свою чергу підвищує роль обліково-аналітичного забезпечення в управлінні підприємством [1].

Ефективна система обліково-аналітичного забезпечення дозволяє своєчасно реагувати на проблеми та оперативно вирішувати їх, здійснювати ефективний аналіз ринку з оперативного реагування на ситуацію та збільшення частки підприємства на ньому. Крім того, раціональна побудова системи бухгалтерського обліку і звітності дозволяє вітчизняним виробникам збільшувати конкурентоспроможність власної продукції за рахунок зростання її якості і тим самим збільшувати обсяги реалізації такої продукції та збільшувати свої прибутки [2].

Питання раціональної організації системи бухгалтерського обліку на вітчизняних підприємствах-виробниках продукції птахівництва є надзвичайно актуальними в умовах сьогодення. Слід зазначити, що виробництво м'яса птиці в нашій державі постійно зростає, однак рівень вітчизняного виробництва на сьогодні не дозволяє повністю задовольняти потреби внутрішнього ринку, внаслідок чого останній значною мірою залежить від імпорту даної продукції на територію України. Водночас частка імпорту продукції м'ясного птахівництва останніми роками постійно знижується з одночасним збільшенням експорту цієї продукції.

За таких умов саме бухгалтерський облік є інформаційною базою, необхідною для ефективного управління підприємством [3].

Ефективна організація системи бухгалтерського обліку на переробних підприємствах забезпечує контроль за виконанням плану кількісних та якісних показників відгодівлі, дозволяє виявити та використати резерви підвищення ефективності відгодівлі, зменшення собівартості приросту птиці, зростання її якості і як результат – підвищення конкурентоспроможності продукції м'ясного птахівництва [4].

Відображення в бухгалтерському обліку господарських операцій проводиться методом їх безперервного та суцільного документування відповідно до вимог Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку [5].

Підставою для відображення в бухгалтерському обліку господарських операцій є первинні документи, які підтверджують факт проведення господарських операцій. З метою контролю та впорядкування процесів обробки первинних документів на їх основі складають зведені облікові документи, тобто регістри аналітичного і синтетичного обліку.

Далі наведемо діючий на вітчизняних птахопереробних підприємствах порядок документообороту за надходження птиці та процесів її відгодівлі.

Основними джерелами надходження молодняка птиці на вирощування і відгодівлю є цех інкубації у спеціалізованих птахівничих підприємствах, та закупівля добового молодняка – для решти підприємств. На птахопереробних підприємствах де є власний цех інкубації утримують батьківське поголів'я птиці, яйця від якого передають на інкубацію. По завершенні процесу інкубації добовий молодняк птиці сортують і переводять окремими партіями в цех вирощування. Оформлюють ці процеси Накладною внутрігосподарського призначення, в якій зазначають вік, кількість та живу масу переданої птиці.

Придбаний в інших підприємств за кошти добовий молодняк оприбутковується на підставі товарно-транспортних накладних (ф.№1с г твар.) та товарних накладних (ф. № ВЗСГ-8) наданих постачальниками. До кожної партії такої птиці в обов'язковому порядку додається ветеринарне свідоцтво про її безпеку. На прийнятті птицю виписують Приймальні квитанції.

Птиця, яка надходить на спеціалізовані птахофабрики від юридичних та фізичних осіб, що займаються виробництвом сільськогосподарської продукції, приймається за приймальними квитанціями (типові форми ПК-1 та ПК-2). Всі оформлені птахофабрикою протягом місяця приймальні квитанції записуються у Відомість приймальних квитанцій (облікових листів).

Даний документ складається бухгалтерією підприємства. В шапці документу вказуються реквізити підприємства. Його складають на дату, наступну за останнім календарним днем звітного місяця. Відомість підписується директором та головним бухгалтером підприємства.

У випадку коли птахопереробні підприємства закуповують птицю в населення, відповідно до укладених договорів, її приймання проводить відповідальна комісія у складі: завідуючого пташником, зоотехніка, ветлікаря та відповідальної особи, за якою буде закріплена дана птиця для подальшого вирощування, відгодівлі та переробки.

В присутності особи, яка здає птицю, зоотехнік та ветлікар проводять огляд кожної голови, визначають їх живу масу та складають Акт на передачу (продаж) закупівлю худоби та птиці за договорами з громадянами (ф.№ 95 б), що затверджується керівником переробного підприємства.